

Lovforslag nr. L 72. Fremsat den 30. januar 2002 af justitsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om ændring af forvaltningsloven

(Digital kommunikation)

§ 1

I forvaltningsloven, jf. lov nr. 571 af 19. december 1985 som ændret ved lov nr. 347 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 3, indsættes efter »Bestemmelserne i kapitel 8«: »og 8 a«.

2. Efter § 32 indsættes:

»Kapitel 8 a

Anvendelse af digital kommunikation

§ 32 a. Vedkommende minister kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning og om de nærmere vilkår herfor, herunder

fravige formkrav i lovgivningen, der hindrer anvendelsen af digital kommunikation.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for sager om færøske og grønlandske anliggender, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for sådanne sager med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger. Dette gælder dog kun for sager, der er eller har været under behandling af rigsmyndigheder.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets formål og baggrund

1.1. Formålet med lovforslaget er at fremme og lette mulighederne for, at borgerne kan benytte den nye informationsteknologi ved kommunikation med den offentlige forvaltning.

Lovforslaget skal dermed ses i lyset af regeringens målsætninger på IT-området, hvor der som anført i regeringsgrundlaget »Vækst, velfærd – fornyelse« vil blive gennemført en IT-handlingsplan, som udvikler Danmark til et netværkssamfund, hvor familier, virksomheder og institutioner har adgang til Internettet. Regeringen finder det således afgørende, at alle har mulighed for og bliver fortrolige med anvendelse af informationsteknologien.

Handlingsplanen »IT for alle«, der nærmere redegør for regeringens samlede initiativer og mål på IT-området, vil blive fremlagt senere i år.

1.2. Lovforslaget bygger på en delbetænkning afgivet af et udvalg om retsvirkningerne af anvendelse af digital signatur mv., som blev nedsat af Justitsministeriet i 1998 (betænkning nr. 1400/2001 om e-signatur og formkrav i lovgivningen).

I delbetænkningen foreslår udvalget, at der indsættes en bestemmelse, f.eks. i forvaltningsloven, hvorved den enkelte minister bemyndiges til ved bekendtgørelse at fravige gældende formkrav i lovgivningen om anvendelse af papirbaseret kommunikation ved henvendelse til forvaltningsmyndigheder.

Lovforslaget er i overensstemmelse med udvalgets anbefaling. Med forslaget skabes der således bl.a. hjemmel til ved bekendtgørelse at fravige regler i lovgivningen, som i dag stiller krav om, at borgerne i nogle sammenhænge skal anvende papirdokumenter ved henvendelser til en offentlig myndighed.

Kommunikation mellem borgerne indbyrdes samt kommunikation fra offentlige myndigheder til borgerne er ikke omfattet af lovforslaget. Her vil de nødvendige ændringer i formkrav, der indebærer en uhenigtsmæssig hindring for brug af digital kommunikation, i overensstemmelse med udvalgets anbefalinger

i delbetænkningen blive gennemført ved ændringslove på det enkelte område.

Regeringen har i den forbindelse besluttet, at samtlige ministerier skal gennemgå deres lovgivning med henblik på, at hvert ministerium senest i april 2002 har udfærdiget en plan for arbejdet med at modernisere formkrav i lovgivningen, der unødigt hindrer digital kommunikation.

Der lægges op til, at det enkelte ministerium herefter inden sommeren 2002 foretager de nødvendige ændringer af formkrav i lovgivningen, i det omfang dette kan ske administrativt - herunder ved at udstede bekendtgørelser i medfør af den bemyndigelsesbestemmelse, der som anført foreslås indsat i forvaltningsloven, og som vedrører henvendelser til den offentlige forvaltning.

I de tilfælde, hvor ændring af gældende formkrav, der omfatter kommunikation mellem borgerne indbyrdes eller kommunikation fra offentlige myndigheder til borgerne, kræver ny lovgivning, vil de nødvendige lovforslag blive fremsat straks i begyndelsen af næste folketingsår, hvis de har en særlig hastende karakter, og ellers hurtigst muligt i løbet af folketings-samlingen 2002/2003, således at ændringerne kan træde i kraft senest i foråret 2003.

1.3. Lovforslaget skal i øvrigt ses i sammenhæng med den lov om elektroniske signaturer, som Folketinget vedtog i 2000 (lov nr. 417 af 31. maj 2000). Denne lov har til formål at skabe grundlag for, at der findes elektroniske signaturer (»underskrifter«), som lever op til visse krav om sikkerhed ved anvendelsen af elektronisk kommunikation. Eksistensen af sikre signaturer vil således i mange tilfælde være en forudsætning for, at digital kommunikation kan opfylde de samme formål som papirbaseret kommunikation.

2. Gældende ret

2.1. Der findes ikke nogen generel lovregulering om formen for borgernes henvendelser til den offentlige forvaltning.

Som udgangspunkt må det derfor antages, at borgerne kan rette henvendelse til forvaltningen i den

form, som de selv ønsker, forudsat at forvaltningen teknisk er i stand til at modtage henvendelser i denne form.

Der kan dog være tilfælde, hvor der må kræves en særlig sikkerhed for, at afsenderen af en henvendelse er den person, som vedkommende udgiver sig for. Det gælder f.eks., hvis der knytter sig særlige retsvirkninger til en henvendelse til den pågældende offentlige myndighed. I sådanne tilfælde må forvaltningen i fornødent omfang sikre sig afsenderens rette identitet f.eks. ved at anmode om, at henvendelsen underskrives.

Hertil kommer, at lovgivningen i en række tilfælde indeholder særlige bestemmelser om, at henvendelser til forvaltningen på det pågældende område skal opfylde bestemte formkrav. Der kan eksempelvis være tale om krav om anvendelse af særlige blanketter eller ansøgningskemaer eller krav om skriftlighed, underskrift mv. I forhold til sådanne formkrav i lovgivningen, vil det – hvor der ikke er taget udtrykkelig stilling til anvendelsen af digital kommunikation – bero på en fortolkning af den enkelte bestemmelse, om henvendelse ved digital kommunikation – eventuelt med brug af elektronisk signatur – opfylder formkravet.

Denne fortolkning kan falde ud til, enten at det er muligt at anvende digital kommunikation, eller at formkravet udelukker anvendelsen af digital kommunikation. En fortolkning vil desuden i en række tilfælde føre til, at det umiddelbart må anses for tvivlsomt, om digital kommunikation kan anvendes. Det skyldes, at formkrav af den nævnte karakter ofte vil være udformet, uden at det oprindeligt har været overvejet, om kravet kan opfyldes ved brug af digital kommunikation.

2.2. I det omfang borgerne er berettiget til at anvende digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning, opstår spørgsmålet om, hvilke vilkår der kan stilles for den digitale meddelelse.

Som anført ovenfor må det antages, at en borger kan rette henvendelse til forvaltningen i den form, som vedkommende selv ønsker, forudsat at den pågældende forvaltningsmyndighed teknisk er i stand til at modtage henvendelsen i denne form.

Det kan derfor i alle tilfælde kræves, at borgeren i forbindelse med brug af digital kommunikation anvender et teknisk format, der indebærer, at borgerens meddelelser kan læses af myndigheden. En forvaltningsmyndighed må også være berettiget til at bestemme, at digitale henvendelser til myndigheden skal ske til en bestemt e-mail-adresse (der f.eks. kan være angivet på myndighedens hjemmeside).

2.3. Særligt med hensyn til henvendelser, der skal være forsynet med underskrift, følger det af § 13 i lov nr. 417 af 31. maj 2000 om elektroniske signaturer, at bestemmelser i lovgivningen, hvorefter elektroniske meddelelser skal være forsynet med signatur (underskrift), anses for opfyldt, hvis meddelelsen er forsynet med en avanceret elektronisk signatur, der er baseret på et kvalificeret certifikat, og som er fremstillet ved brug af et sikkert signaturgenereringssystem. Ved elektroniske meddelelser til eller fra en offentlig myndighed gælder dette dog kun, hvis andet ikke følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov.

Bestemmelsen i § 13 finder således anvendelse, hvor der findes et formkrav om underskrift eller lignende, som må forstås således, at det kan opfyldes ved benyttelse af digital kommunikation med elektronisk signatur. I disse tilfælde kan der som udgangspunkt ikke stilles krav om opfyldelse af strengere sikkerhedsnormer end, hvad der følger af denne bestemmelse. Bestemmelsen er en gennemførelse af artikel 5, stk. 1, litra a, i direktiv 1999/93/EF af 13. december 1999 om en fællesskabsramme for elektroniske signaturer, der som udgangspunkt forbyder medlemsstaterne at opretholde eller vedtage lovgivning med signaturkrav, som ikke kan opfyldes ved brug af en signatur, der lever op til direktivets krav. Som det også fremgår af lovens § 13, åbner direktivet dog mulighed for, at der kan stilles supplerende sikkerhedskrav i forbindelse med digital kommunikation til og fra offentlige myndigheder.

3. Justitsministeriets udvalg om retsvirkningerne af digital signatur mv.

3.1. I 1998 nedsatte Justitsministeriet i samråd med IT- og Forskningsministeriet (nu Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Forskning) et udvalg om retsvirkningerne af anvendelse af digital signatur mv. Udvalget består af repræsentanter for en række myndigheder og organisationer.

Efter kommissoriet har udvalget to hovedopgaver. For det første er udvalget blevet anmodet om at overveje, om der er behov for at lovgive om anvendelsen af digital kommunikation og elektronisk signatur i forbindelse med gældende krav i lovgivningen om skriftlighed, underskrift mv. For det andet skal udvalget overveje en række andre retlige spørgsmål, som opstår i forbindelse med anvendelsen af digital kommunikation og elektronisk signatur, herunder spørgsmålet om hvorvidt der er behov for at lovgive om retsforholdet mellem afgiveren og modtageren af en digital meddelelse med elektronisk signatur.

3.2. Udvalget har i december 2000 afgivet en delbetænkning (betænkning nr. 1400/2001 om e-signatur

F. t. l. vedr. forvaltningsloven

og formkrav i lovgivningen). Heri redegør udvalget for sine overvejelser om behovet for, at der lovgives om anvendelsen af digitale meddelelser med digital signatur i forbindelse med formkrav og andre regler, der knytter retsvirkninger til, at en meddelelse er skriftlig og/eller underskrevet.

Til brug for disse overvejelser har udvalget gennemgået lovgivningen inden for 4 ministerområder. Det drejer sig om ca. 500 bestemmelser, der indeholder formkrav af den ene eller anden art, og som kan tænkes at udgøre en hindring for anvendelsen af digital kommunikation.

Udvalget konstaterer, at det er vanskeligt at udtale sig generelt om forståelsen af gældende formkrav om skriftlighed, underskrift mv. I de fleste tilfælde fremgår det således ikke klart af de gældende formkrav i lovgivningen, om de tillader brug af digital kommunikation. Det skyldes, at formkravene er udformet, uden at man har haft muligheden for digital kommunikation for øje, således at det er vanskeligt ved fortolkning at fastslå, hvordan bestemmelsen skal forstås. Denne fortolkningstvivl kan efter udvalgets opfattelse i sig selv udgøre en hindring for anvendelsen af digital kommunikation.

For at sikre, at lovgivningen ikke udgør en hindring for hensigtsmæssig brug af digital kommunikation, er det efter udvalgets opfattelse nødvendigt systematisk at gennemgå lovgivningen for at finde frem til de bestemmelser, som ikke understøtter den ønskede udvikling. I betænkningen konstateres det i den forbindelse, at der findes et meget betydeligt antal formkrav i love, bekendtgørelser mv. En gennemgang af samtlige regler af denne karakter – herunder en revision af de regler om formkrav, som udgør en hindring for en hensigtsmæssig IT-udnyttelse – vil derfor være en omfattende opgave.

Udvalget foreslår derfor i sin delbetænkning, at de enkelte ministerier iværksætter denne gennemgang uden at afvente udvalgets videre overvejelser af de andre spørgsmål, der er omfattet af udvalgskommissoriet.

For så vidt angår de områder, hvor der efter en sådan gennemgang i de enkelte ministerier findes at være behov for ændring af bestående formkrav, har udvalget overvejet, hvilken lovgivningsmodel der bør anvendes. Udvalget konkluderer, at det ikke er hensigtsmæssigt at udforme én eller flere regler, der ændrer alle formkrav i hele lovgivningen eller store dele af lovgivningen uden at afstemme ændringerne med forholdene på de enkelte områder.

På den anførte baggrund anbefaler udvalget, at der indsættes en bestemmelse, f.eks. i forvaltningsloven,

hvorved de enkelte ministre bemyndiges til ved bekendtgørelse at ændre formkrav, der vedrører kommunikation til det offentlige, med henblik på, at det fremover i videre omfang skal være muligt at anvende digital kommunikation ved henvendelse til offentlige myndigheder.

Den delegation af lovgivningskompetence til forvaltningen, som en sådan bestemmelse indebærer, er efter udvalgets opfattelse forsvarlig, da hjemmelsbestemmelsen forudsættes udformet således, at borgerne kan få ret, men ikke pligt til at benytte digital kommunikation. Hertil kommer, at der er tale om en bemyndigelse til at udstede regler, der hovedsagelig er af mere formel, administrativ karakter.

Udvalget har overvejet, om kommunikation fra offentlige myndigheder til virksomheder, borgere mv. også bør være omfattet af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse. Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at behovet for at ændre gældende formkrav på dette punkt formentlig ikke er særligt stort, og at retssikkerhedsmæssige hensyn taler for ikke i bekendtgørelsesform at fravige gældende lovregler, der giver borgerne ret til at modtage kommunikation fra det offentlige på en bestemt måde.

Af de samme grunde er det også med hensyn til kommunikation mellem borgere og virksomheder indbyrdes udvalgets opfattelse, at afskaffelsen af unødige hindringer for digital kommunikation bør ske ved særskilte ændringer af lovgivningen på de enkelte områder.

4. Justitsministeriets forslag

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at der bør lovgives med henblik på at kunne afskaffe formkrav, som indebærer en uhensigtsmæssig og utilsigtet barriere for digital kommunikation.

Justitsministeriet kan i den forbindelse tilslutte sig udvalgets overvejelser om, hvilken lovgivningsmodel der bør anvendes. Også efter Justitsministeriets opfattelse taler mest således for, at man vælger den model, som udvalget anbefaler. Det vil sige, at der i forvaltningsloven bør indsættes en bestemmelse, hvorved den enkelte minister bemyndiges til ved bekendtgørelse at ændre formkrav i lovgivningen, der drejer sig om kommunikation til offentlige myndigheder.

I overensstemmelse hermed svarer lovforslaget om indsættelse af en ny bestemmelse i forvaltningsloven med visse sproglige ændringer til det udkast til bestemmelse, som udvalget har foreslået.

Kommunikation mellem borgerne indbyrdes samt kommunikation fra offentlige myndigheder til borgerne er ikke omfattet af lovforslaget. Her vil de nødven-

dige ændringer i formkrav, der indebærer en uensigtsmæssig hindring for brug af digital kommunikation, i overensstemmelse med udvalgets anbefalinger blive gennemført ved ændringslove på det enkelte område. Der henvises til pkt. 1.2 ovenfor.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Lovforslaget indebærer, at der i forvaltningsloven indsættes en bestemmelse, der giver vedkommende minister hjemmel til at fastsætte regler om, at der kan anvendes digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning, jf. pkt. 4 ovenfor.

Lovforslaget har ikke i sig selv økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Når de enkelte ministre benytter adgangen til at fastsætte regler om, at der kan anvendes digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning, kan dette eventuelt medføre merudgifter.

Sådanne udgifter vil imidlertid ikke være en følge af lovforslaget, men derimod af beslutningen om at indføre mulighed for brug af digital kommunikation.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet. Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen EU-retlige aspekter	

6. Høring

Betænkning nr. 1400/2001 har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, retterne i København, Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Den danske dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK-Landsklubben Danmarks Domstole, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, samtlige ministerier, Domstolsstyrelsen, Datatilsynet, Danmarks Nationalbank, Dansk Arbejdsgiverforening, Finansrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Ejendomsmæglerforening, Danske Finansieringsselskabers Forening, Entreprenørforeningen, Det Danske Handelskammer, Dansk Handel & Service, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Forsikring & Pension, Specialarbejderforbundet i Danmark, Landsorganisationen i Danmark, Håndværksrådet, Dansk Industri, Re-

alkreditrådet, Akademikernes Centralorganisation, Brancheorganisationen for Forbruger Elektronik, Center for IT-forskning, CSC Datacentralen, Dansk Standard – EDI og e-business, Købmandsstandens Kreditoplysningsbureau, Landbrugsraadet, Brancheforeningen for Telekommunikationsindustrien, Canal Digital Danmark A/S, Copy-Dan, Danmarks Aktive Forbrugere, Dansk Dataforening, Elektronikindustrien, KODA, Dansk Internet Handel A/S, Kommunedata A/S, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, IT-Brancheforeningen og Forbrugerrådet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Der er tale om en redaktionel ændring af § 2, stk. 3, i forvaltningsloven med henblik på at fastslå, at forslaget til ny bestemmelse i lovens § 32 a (nyt kapitel 8 a)

gælder for al virksomhed, der udøves inden for den offentlige forvaltning.

Det betyder, at den foreslåede bestemmelse i § 32 a om digital kommunikation til det offentlige vil finde anvendelse, både når der er tale om forvaltningsvirksomhed, som består i at træffe afgørelser, og når der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed eller om det offentlige indgåelse af kontrakter.

Om udtrykket »den offentlige forvaltning« henvises til bemærkningerne til forslaget nr. 2 nedenfor.

Til nr. 2.

Det foreslås at indsætte en bemyndigelse i forvaltningsloven til, at vedkommende minister kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning og om de nærmere vilkår herfor, herunder fravige formkrav i lovgivningen, der hindrer anvendelsen af digital kommunikation.

Med »digital kommunikation« sigtes navnlig til digitale meddelelser, som kan gøres læselige for modtageren ved gengivelse på en skærm, papirudskrift mv., herunder henvendelser til offentlige myndigheder i form af elektronisk post (e-mails). Herudover kan der efter omstændighederne være tale om andre digitale medier, f.eks. video- eller lydoptagelser.

Den foreslåede bestemmelse finder anvendelse på digital kommunikation til »den offentlige forvaltning«. Dette udtryk skal forstås i overensstemmelse med de tilsvarende udtryk i forvaltningslovens § 1, stk. 1, og offentlighedslovens § 1, stk. 1. Omfattet er således alle forvaltningsmyndigheder, herunder såvel statslige som kommunale myndigheder. Udenfor falder organer, der ikke kan henregnes den offentlige forvaltning, som f.eks. domstolene. Det kan nævnes, at spørgsmålet om anvendelse af elektronisk kommunikation ved retternes behandling af civile sager indgår i Retsplejerådets overvejelser om en generel reform af den civile retspleje.

Bemyndigelsen indebærer mulighed for at fastsætte regler, der giver borgerne ret til også at benytte digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning på områder, hvor dette ikke er muligt efter den gældende lovgivning mv.

Derimod indeholder den foreslåede bemyndigelse ikke hjemmel til at fastsætte bestemmelser, som ville udelukke borgerne fra at anvende digital kommunikation, i det omfang dette efter gældende ret er berettiget. Der kan i den forbindelse henvises til pkt. 2 i de almindelige bemærkninger, hvoraf det fremgår, at borgerne som udgangspunkt – det vil sige, hvor der ikke i lovgivningen er fastsat særlige formkrav – har

ret til at henvende sig til forvaltningen i den form, de selv ønsker, forudsat at forvaltningen teknisk er i stand til at modtage henvendelser i denne form.

Der er heller ikke hjemmel til at fastsætte bestemmelser, der udelukker andre kommunikationsformer end digital kommunikation (f.eks. ved at fastsætte, at borgernes henvendelse til en offentlig myndighed alene kan ske ved brug af digital kommunikation).

Adgangen til efter den foreslåede bemyndigelse at fastsætte regler om digital kommunikation vil være relevant i de tilfælde, hvor der på et område i dag gælder lovregler, som forhindrer, at borgerne anvender digital kommunikation ved henvendelser til det offentlige. Det gælder f.eks., hvis der i lovgivningen på det enkelte område er krav om, at borgernes henvendelse skal ske ved brug af papirdokument, eller hvor en fortolkning af den gældende lovgivning i øvrigt medfører, at anvendelse af digital kommunikation må anses for udelukket i den pågældende sammenhæng. Bemyndigelsen kan i sådanne tilfælde anvendes til at fravige lovgivningen, således at det bliver muligt at anvende digital kommunikation ved henvendelser til forvaltningen på det pågældende område.

Endvidere vil bemyndigelsen kunne anvendes i tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt lovgivningen på et område hindrer anvendelsen af digital kommunikation. I sådanne tilfælde vil vedkommende minister i medfør af den foreslåede bemyndigelse kunne fjerne denne tvivl ved at fastsætte regler, der udtrykkeligt tillader digital kommunikation.

I betænkning nr. 1400/2001 om e-signatur og formkrav i lovgivningen er der opstillet en række retningslinier, som bør indgå i en vurdering af, på hvilke områder det kan være hensigtsmæssigt at fravige gældende formkrav, der vil kunne udgøre en hindring for digital kommunikation. Der peges således på, at det i denne vurdering bl.a. må indgå, om der er et særligt behov for at kunne identificere afsenderen, og om formålet med et dokument kan opfyldes også ved brug af digitale medier. Desuden kan bl.a. administrative og økonomiske forhold samt behovet for bevissikring have betydning for, om det på det enkelte område vil være hensigtsmæssigt at fravige gældende formkrav om skriftlighed mv., herunder om der bør fastsættes vilkår for anvendelsen af digital kommunikation. Der henvises i øvrigt til betænkningen side 161 ff.

Det forudsættes, at disse retningslinier vil blive fulgt i forbindelse med anvendelsen af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse.

Offentlige myndigheder vil i deres indbyrdes kommunikation normalt uden videre kunne sikre, at der anvendes digital kommunikation, i det omfang dette

er mest hensigtsmæssigt. Imidlertid kan det ikke på forhånd afvises, at der også kan være behov for at udfærdige egentlige regler om digital kommunikation fra én myndighed til en anden. Bemyndigelsen omfatter derfor tillige sådanne tilfælde.

Den foreslåede bestemmelse giver også adgang til at fastsætte de nærmere vilkår for anvendelse af digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning. Herom bemærkes følgende:

Som det fremgår af pkt. 2.1 i de almindelige bemærkninger, må en borger, som kan anvende elektronisk kommunikation ved henvendelse til en offentlig myndighed, naturligvis gøre brug af et dokumentformat mv., som den pågældende myndighed har teknisk mulighed for at modtage. Med lovforslaget forudsættes dette også fremover at være gældende.

Det må afhænge af de konkrete forhold, hvorvidt der i den enkelte bekendtgørelse, som udstedes i medfør af den foreslåede bestemmelse, herudover kan være anledning til at fastsætte, at digitale henvendelser til myndigheden skal ske i et bestemt format mv. – f.eks. således, at der ved henvendelse til vedkommende myndighed alene kan anvendes e-mail eller andre læsbare, digitale meddelelser (og ikke lydoptagelser mv.).

Der kan i den enkelte bekendtgørelse fastsættes vilkår om, at digitale henvendelser på det pågældende område kræver brug af elektronisk signatur. Vedkommende minister kan i den forbindelse også fastsætte vilkår om brug af elektronisk signatur på områder, hvor borgerne i dag efter den gældende lovgivning er berettiget til uden anvendelse af elektronisk signatur at rette henvendelse til en offentlig myndighed ved

hjælp af digital kommunikation. Det forudsættes i den forbindelse, at fastsættelse af vilkår om brug af elektronisk signatur alene sker i tilfælde, hvor der foreligger særlige hensyn, som begrundet et sådant vilkår.

I øvrigt kan der henvises til pkt. 2.3 i de almindelige bemærkninger. Her er det omtalt, at bestemmelser i lovgivningen, hvorefter elektroniske meddelelser skal være forsynet med signatur, anses for opfyldt, hvis meddelelsen er forsynet med en avanceret elektronisk signatur, der er baseret på et kvalificeret certifikat, og som er fremstillet ved brug af et sikkert signaturgenereringssystem, jf. § 13 i lov nr. 417 af 31. maj 2000 om elektroniske signaturer. Ved elektroniske meddelelser til eller fra en offentlig myndighed gælder dette dog kun, såfremt andet ikke følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov. I overensstemmelse hermed giver den foreslåede bemyndigelse hjemmel til i de tilfælde, hvor særlige grunde kan begrunde et krav om brug af digital signatur, at fastsætte enten strengere eller lempeligere sikkerhedskrav end, hvad der følger af § 13 i lov om elektroniske signaturer.

Til § 2

Der er tale om en ikrafttrædelsesbestemmelse.

Til § 3

Bestemmelsen indebærer, at de foreslåede regler ikke skal gælde for sager om færøske og grønlandske anliggender, men at de ved kgl. anordning kan sættes i kraft for sådanne sager med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger. Dette gælder dog kun for sager, der er eller har været under behandling af rigsmyndigheder.

Til lovforslag nr. L 72. Skriftlig fremsættelse (30. januar 2002)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af forvaltningsloven. (Digital kommunikation).

(Lovforslag nr. L 72).

Lovforslagets formål er at fremme og lette mulighederne for, at borgerne kan benytte den nye informationsteknologi ved kommunikation med den offentlige forvaltning.

Med lovforslaget indsættes i forvaltningsloven en bemyndigelsesbestemmelse, der giver vedkommende minister adgang til at fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelser til den offentlige forvaltning og om de nærmere vilkår herfor, herunder

fravige formkrav i lovgivningen, der hindrer anvendelsen af digital kommunikation.

Hermed opnås bl.a. adgang til ved bekendtgørelse at fravige regler i lovgivningen, som i dag stiller krav om, at borgerne i nogle sammenhænge skal anvende papirdokumenter mv. ved henvendelser til en offentlig myndighed.

Lovforslaget bygger på en betænkning, der blev afgivet i december 2000 af et udvalg nedsat under Justitsministeriet (betænkning nr. 1400/2001 om e-signatur og formkrav i lovgivningen).

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.